

Nordsjælland
J.nr. 24/04691
Ref. ANT
Den 24. september 2024**Referat fra bestyrelsesmøde, Naturnationalpark
Gribskov
10. september 2024, kl. 17-19***Til stede**Formand*

Dansk Botanisk Forening, Østkredsen
Danmarks Jægerforbund, Nordsjælland
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Vilde Natur, Hillerød
Dansk Islandshesteforening
Danmarks Idræts-Forbund
Friluftsrådet i Nordsjælland
Gribskov Kommune
Lokalråd Nødebo
Museum Nordsjælland
Nordsjællands Landboforening
Rytternes paraplyorganisation i Nordsjælland
Det Danske Spejderkorps

Kaare Larsen
Erik Buchwald
Jørgen Jacobsen
Søren Mark Jensen
Henrik Rødgaard
Birgit Lehmann
Bo Simonsen
Peter Bennett
Tue Villebro
Leif Højvang Nielsen
Liv Appel
Hatla Færch Johnsen
Sally Schlichting
Anne Meisner

Naturstyrelsen

Mads Jensen
Susanne Spangsberg
Søren Oldenburg
Jens Bach
Anna Thormann

Afbud fra

DGI Nordsjælland
Dansk Orienteringsforbund
Dansk Vandrelaug
Dansk Ornitologisk Forening, Nordsjælland
Dansk Rideforbund
Hillerød Kommune
Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Per Frost Henriksen
Annika Simonsen
Ruth Petersen
Stig Englund
Anne-Mette Højgaard
Louise Colding Sørensen
Per Kølster

Tidspunkt	Min	Nr	Dagsordenspunkt
17:00	5	1	<p><u>Godkendelse af dagsorden</u> Godkendt, med bemærkning om at som følge af byrådsmøde i Gribskov Kommune rykkes punkterne 4 og 5 til efter punkt 6. Punkt til evt. om nedsættelse af en arbejdsgruppe.</p>
	10	2	<p><u>Formandens orientering</u> (Kaare Larsen)</p> <p>Der har været en række forskellige henvendelser fra presse mv. Blandt andet fra Weekendavisen, som den 9. august bragte artiklen: Elgdiplomatiet. Thøger Kirk fra DR-programmet Jordan Kalder har ønsket, at kunne følge arbejdet med at hente elgene til Gribskov. DR-serien Vilde, vidunderlige Danmark optager for tiden til en ny udsendelsesrække. De besøger også Naturnationalpark Gribskov ifbm. etableringen.</p> <p>Naturstyrelsen er blevet kontaktet af 2 antropologer, som følger Naturnationalpark Gribskov. De har bl.a. bedt om at måtte overvære et bestyrelsesmøde. Det vil formentlig blive mødet i november. Sammen med næste mødedagsorden udsendes notat om deres projekter/formål.</p> <p>1. spadestik den 4. september forløb godt. Ministeren var glad, og også godt at se at nogle af de lokale Folketingsmedlemmer havde fundet vej. Nogen kritik efterfølgende af manglende åbenhed om arrangementet, og at det ikke var offentligt annonceret.</p> <p>5. september var der en fælles konference for bestyrelsesmedlemmerne i alle naturnationalparkbestyrelserne. Stor deltagelse fra Gribskov. Nogle bestyrelsesmedlemmer havde synspunkter på konferencens program, og disse videregives til Naturstyrelsen hovedkontor, som stod for arrangementet.</p> <p>En underskriftsindsamling imod etablering af naturnationalparken er nu overleveret til bl.a. et folketingsmedlem. Der er tale om ca. 800 underskrifter.</p> <p>Naturnationalparken har stor bevågenhed i omverdenen. Formanden erindrede derfor om, at når de enkelte bestyrelsesmedlemmer får henvendelser om bestyrelsesarbejdet generelt, eller er i tvivl om håndtering af henvendelser, så er de velkomne til at videresende til ham. Formanden præciserede endvidere, at bestyrelsens drøftelser hører til på bestyrelsesmøderne. Og at hvis der refereres fra bestyrelsens møder, så kan man fortælle om egne holdninger mv., men ikke viderebringe andre medlemmers do.</p> <p>Har bestyrelsesmedlemmerne generelt spørgsmål eller kommentarer, der dukker op mellem møderne, så kontakt sekretariatet, som tager fat i formanden og aftaler evt. opfølgning.</p>
	15	3	<p><u>Status og tidsplan for etablering af naturnationalparken</u> (Søren Oldenburg)</p> <p>Der arbejdes nu med etableringen en lang række steder i området: Hen over august er der etableret rørunderføringer, hvor hegned krydser grøfter.</p>

		<p>Fra den 1. september er arbejdet med selve hegnslinjen igangsat. Det giver en del maskinaktivitet med bl.a. flere skovningsmaskiner.</p> <p>Der arbejdes med lysning i de yngre egebevoksninger, som spiller en nøglerolle som græsningsområder for både stude og hjortevildt.</p> <p>I projektbeskrivelsen er beskrevet fjernelse af plantninger af oversøiske træarter. Der fældes bl.a. douglasgran og tsuga.</p> <p>Ultimo oktober igangsættes selve hegnopsætningen, ligesom der sættes gang i genetablering af vådområderne.</p>
60	6	<p><u>Dyrevelfærd i naturnationalparken</u></p> <p>Kontorchef Mads Jensen fra Naturstyrelsens hovedkontor, introducerede og rammesatte dyrevelfærden i naturnationalparkerne, og hvorfor de store og skovbevoksede områder giver en helt anden situation omkring tilsyn med dyr, end vi har været vant til.</p> <p>Chefkonsulent Susanne Spangsberg fra Naturstyrelsens hovedkontor gennemgik den juridiske ramme omkring naturnationalparkerne. Oplægget gennemgik bl.a. de lovbemærkninger, som i sin tid blev fremsat sammen med naturnationalparkloven, og redegjorde for de overvejelser som ligger bag Naturstyrelsens intention om at søge dispensation til at kunne tilse dyrene på bestandsniveau.</p> <p>Slides vedlagt som bilag 1.</p> <p>Bestyrelsen havde efterfølgende en drøftelse, ligesom der blev stillet en lang række spørgsmål til oplægsholderne.</p> <p>Emnerne var bl.a.</p> <p>Dispensationen: Er den virkelig nødvendig, når man ser Naturstyrelsens planlægning for tilsyn og beredskab? Og kunne man nøjes med at søge dispensation ift. §9 (bestandstilsyn)? Vil spørgsmålet om dispensation/bestandstilsyn blive bredt ud til andre naturprojekter?</p> <p>Naturstyrelsen: Bestandstilsynet har været en gennemgående linje i Naturstyrelsens arbejde med og syn på dyrevelfærden i naturnationalparkerne. Koblingen mellem § 3 og § 9 må det være op til Fødevarestyrelsen at vurdere, ligesom det vil være Fødevarestyrelsen, der kan stille vilkår ifbm. en dispensation. En dispensation kan kun gives, hvis dyrevelfærden med det konkrete forvaltnings-setup er sikret. Muligheden for at søge dispensation gælder alene for naturnationalparker, som p.t. alene kan etableres på statslige arealer.</p> <p>Kadaver i skoven: Er det et udtryk for at dyrene får lov til at gå rundt og dø?</p> <p>Naturstyrelsen: Ud fra biologisk synspunkt er kadavere en naturlig del af naturens cyklus. Naturstyrelsen følger de regler, som gælder på området.</p> <p>Tilsynet frem til en dispensation foreligger?</p> <p>Naturstyrelsen: Fødevareministeren har meldt klart ud om, at naturnationalparkerne følges meget tæt, og at der skal ske en evaluering af dyrevelfærden efter det første år. Det er måske lidt hurtigt at evaluere.</p>

		<p>Naturstyrelsen vil følge op løbende og sikre opsamling af erfaringer på tværs af naturnationalparkerne.</p> <p>Hvordan står hjortevildtet ift. dyrevelfærden? Naturstyrelsen: Forholdene omkring hjortevildtet (herunder elgene) reguleres af Hjortebekendtgørelsen. Forventningen er, at der føres et tilsyn svarende til det, der sker i dyrehaverne rundt i landet. I tråd med praksis i disse dyrehaver vil Naturstyrelsen søge dispensation til ikke at bruge øremærker til hjortevildtet. Tilsynet med hjortevildtet uden øremærker vil følge hidtidig praksis.</p> <p>Bestyrelsens rolle: Frustrerende at det hedder en bestyrelse, når der reelt er tale om et <i>advisory board</i>. Det opfattes forkert af næsten alle udefra, og stiller bestyrelsen i en svær situation. Det er et problem.</p> <p>Dyrenes liv i skoven: Vigtigt at vi forebygger den dårlige sundhed og manglende føde gennem en regulering af både stude og hjortevildt, som tager højde for dette ved at efterligne effekten af de store rovdyr – og altså tager svage dyr væk.</p> <p>Evaluerings af dyrevelfærden: Flere bestyrelsesmedlemmer udtrykte ønske om, at bestyrelsen får lejlighed til at følge om status og aktiviteter omkring dyrevelfærden/tilsynet. Ligesom der blev udtrykt ønske om at læse med på ansøgningen til dispensation inden den afsendes. Naturstyrelsen: Det er noteret, men der er ikke endeligt taget stilling til, hvordan dette kommer til at foregå.</p> <p>Tilsynet: Hvordan vil man følge de dårlige dyr – som gemmer sig/forlader flokken? Hvordan foregår huldvurderingen i praksis med de langhårede dyr? Naturstyrelsen: Vores folk i naturnationalparkerne vil få en betydelig erfaring med deres dyreflokke og med at vurdere adfærden (positiv og negativ). Det vil give dem bedst mulig mulighed for at finde de svækkede dyr. Ift. huldvurdering er vores medarbejdere i skarp træning. Arbejdet kommer til at kræve særskilt kalibrering med både Fødevarestyrelsen og den tilknyttede dyrlæge.</p> <p>Bestyrelsen tager redegørelsen til efterretning efter at have hørt oplægget og drøftet sagen. Forvaltningsansvaret er Naturstyrelsens – ikke bestyrelsens.</p> <p>Et flertal i bestyrelsen støtter, at Naturstyrelsen søger dispensation som beskrevet.</p> <p>Et mindretal i bestyrelsen bestående af Tue Villebro, Sallys Schlichting, Birgit Lehmann, Jørgen Jacobsen og Hatla Færch har følgende mindretalsudtalelse: <i>Vi anbefaler ikke, at Naturstyrelsen søger om dispensation fra § 3 og § 9 ifølge dyrevelfærdsloven, da vi mener, at de forvaltningsplaner der er lagt, giver Naturstyrelsen gode muligheder for at leve op til den nuværende dyrevelfærdslovs bestemmelser. Der skal gælde samme dyrevelfærdslov indenfor hegnet som udenfor hegnet. Naturnationalpark Gribsskov skal efter vores overbevisning gå forrest som det gode eksempel på god dyrevelfærd i forhold til de kommende naturnationalparker.</i></p>
--	--	---

			Blandt de fraværende bestyrelsesmedlemmer havde 3 på forhånd givet melding om at de støttede, at Naturstyrelsen søger dispensation. Yderligere to bestyrelsesmedlemmer har i forbindelse med referatet givet samme melding. Efter mødet har Anne-Mette Højgaard givet melding om, at hun ønsker at støtte mindretalsudtalelsen.
	10	4	<u>Ankomstarealer</u> (Anna Thormann/Jens Bach) Præsentation – kortskitser – af 4 ankomstarealer (Kagerup, Gåsehus, Kalvehavevej, Skelvej) samt eksempler på faciliteter vedlagt i bilag 2.
	5	5	<u>Kommunikation</u> (Anna Thormann) Naturstyrelsen kommer til at være mere synligt til stede i området med skilte mv. i etableringsperioden. Slides med fotos af de forskellige elementer vedlagt (bilag 3).
	5	7	<u>Eventuelt</u> Naturstyrelsen: Der skal nedsættes en arbejdsgruppe omkring renovering af shelterpladsen på Multebjerg. Bestyrelsesmedlemmer inviteres til at indgå.
19:00			Mødet sluttede 19.10

Bilag 1: Ad dagsordenspunkt 6

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Naturnationalparker

De juridiske rammer

Den ændrede juridiske ramme

Særligt om dyr

Det nye Lovforslaget

Lovforslaget skulle skabe en retlig ramme for etablering og forvaltning af naturnationalparker på statsejede områder.

Særligt om dyr- lovbemærkningerne

Begrænset menneskelig indblanding => derfor ændringer i dyrevelfærdsloven

Uanset begrænset menneskelig indblanding => dyr skal fortsat behandles omsorgsfuldt, og dyrene skal passes under hensyn til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

L 228 Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om skove, dyrevelfærdsloven, lov om mark- og vejret og fødselsloven.

Alene Lovforslaget omfatter følgende ændringer:

Om Lovforslaget:

Relevante lovforslag:

Relevante lovforslag:

Relevante lovforslag:

2

 3 / Naturstyrelsen / Til på præsentation

Særligt om dyr

Praksis: Individuelt tilsyn med udegående dyr i indhegninger (mindre end naturnationalparker) skal tilses "jævnligt"

Lovforslaget om tilsyn med bestanden

Med henblik på at dyrene i en naturnationalpark skal holdes så ekstensivt som muligt, er det Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurdering, at de dyr, der udsættes i en naturnationalpark kan tilses jævnligt på bestandsniveau. Det er dog ministeriets opfattelse, at der skal sikres et tilstrækkeligt tilsyn, så dyrenes velfærd sikres, herunder at f.eks. syge eller tilskadekomne dyr opdages og enten behandles eller aflives, og at der foretages regulering af bestanden, hvis tilsynet med de udsatte dyr og deres afkom viser, at der er risiko for, at bestanden stiger til en størrelse, hvor dyrene ikke kan klare sig, fordi der ikke er tilstrækkeligt med føde eller mulighed for, at alle dyr kan finde ly og læ m.v. Endvidere er et vist tilsyn nødvendigt for at sikre en effektiv sygdomsovervågning m.v. af bestanden.

 4 / Naturstyrelsen / Til på præsentation

Særligt om dyr

Hvorfor søger Naturstyrelsen om dispensation til at føre tilsyn med bestanden?

Store arealer

Meget forskellige arealer og landskaber, kuperet terræn og skovbevoksninger

Når naturnationalparken åbnes, vil det ikke være vanskeligt at finde og genkende et lavt antal stude

Når studene lærer området at kende og søger længere ud på arealerne, vil det blive mere vanskeligt

⇒ alle dyr vil ikke blive identificeret ved alle tilsyn => bestanden tilses oftere end "jævnligt"

⇒ tilsynet må nytænkes og føres på en anden måde

⇒ Nytænkning: bl.a. fokus på adfærd og metoder der kan understøtte tilsynet

 5 / Naturstyrelsen / Til på præsentation

Særligt om dyr

Hvordan udføres et tilsyn med en bestand ?

- ⇒ Hyppigere tilsyn
- ⇒ Vurdering af huld
- ⇒ Observation af positiv og negativ adfærd samt andre signaler
- ⇒ Dyr med OBS fra seneste tilsyn opspores
- ⇒ Intensivering af tilsyn ved frost, tørke og andre kritisk perioder

Metoderne vil være en kombination af

- ⇒ Visuel inspektion (dyrepasser med daglig gang på arealerne)
- ⇒ Teknologiske løsninger til at understøtte observationer
  - ⇒ GPS'er
  - ⇒ Termisk udstyr (droner og kikkerter)
- ⇒ Systematisk indsamling af data via tilsyns-app

 6 / Naturstyrelsen / Til på præsentation

Særligt om dyr og tilsyn

Hvordan tilrettelægges det?

Plan for dyrevelfærd for hver natumationalpark

- ⇒ Vurdering af natumationalparken og passende læ, ty og skygge samt føde og vand
- ⇒ Vurdering af dyrene før udsætning
- ⇒ Tilsyn med bestanden
- ⇒ Tilsyn med vand- og føderessourcerne samt hegnslinjen
- ⇒ Beredskab
- ⇒ Evaluering

Suppleres med forskningsprojekter om bl.a. GPS-dækning og forskellige former for GPS'er

Den ændrede juridiske ramme Særligt om dyr og tilsyn

Hvad søger Naturstyrelsen om?

⇒ I ansøgningen redegør Naturstyrelsen for, hvordan forvaltningen af dyr kan ske i overensstemmelse med omsorgsbestemmelsen

⇒ Ansøgningen vil være et oplæg til, hvordan tilsyn med bestanden kan føres

Fødevarestyrelsens rolle

Fødevarestyrelsen er myndighed og fastlægger, hvad begrebet "tilsyn på bestandsniveau" betyder

Fødevarestyrelsen skal vurdere

⇒ Er der tilstrækkelige oplysninger i ansøgningen eller skal der flere oplysninger til (høring af Naturstyrelsen)

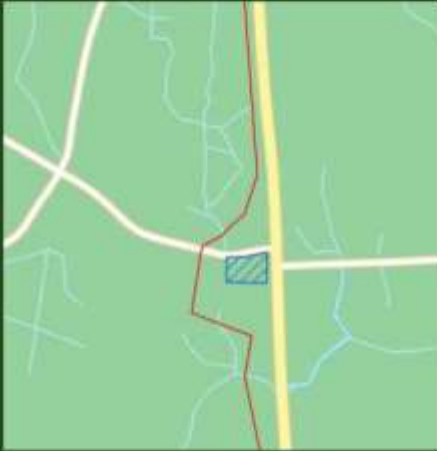
⇒ Hvilke §§'er kræver ansøgningen dispensation fra

⇒ Fødevarestyrelsen vurderer, om Naturstyrelsen kan få dispensation til tilsyn med bestanden og fastsætter vilkår

Bilag 2: Ad dagsordenspunkt 4

Kagerup

Kalvehavevej

Skelvej

Gåsehus

Bilag 3: Ad dagsordenspunkt 5

Velkommen til Naturnationalpark Gribskov

Lige nu arbejder vi på... at rydde en Hegelskole til Naturnationalpark Gribskov. Hegelskolen er ca. 22 km og denne del af arbejdet sluttens af være færdig omkring den 15. oktober 2024.

Hegnet med låger forventes færdigt i foråret 2025, hvor Naturnationalpark Gribskov også forventes indviet.

Hold afstand til de arbejdende maskiner af sikkerhedsmæssige grunde.

Velkommen til Naturnationalpark Gribskov

Lige nu arbejder vi på... at sætte hegnspæle og lægnet omkring til Naturnationalpark Gribskov. Hegelskolen er ca. 22 km og denne del af arbejdet sluttens af være færdig omkring 1. januar 2025.

Hegnet med låger forventes færdigt i foråret 2025, hvor Naturnationalpark Gribskov også forventes indviet.

Hold afstand til de arbejdende maskiner af sikkerhedsmæssige grunde.

Den Naturnationalpark Gribskov udgør 1.200 hektar og vil der bliver sat op adskillige nye låger, som vil medføre til at skabe forskellige nye miljøer med mange forskellige arter af planter, dyr og insekter.

Den naturlige frokvalitet vil uanset om og manglende af skov og åger.

Vi gør skoven mere rodet

Vi gør skoven mere rodet

2 / Naturnationalpark

